

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Szózat a városi képviselőkhez.

Sok szó esett eddig is nálunk városfejlesztő politikáról. Alkalmas vasut, iparvállalatok létesítése s más effélék azok a faktorok, melyek az eddig felmerült eszmék szerint városunk gazdasági életét föllendíteni képesek. Ezek valóban mind a gazdasági életfejlődés szolgálatában állanak s amellet, hogy főleg a nagyobb tőke érdekét szolgálják, tagadhatatlanul hasznára válnak a kisebb existenciáknak is. Amint azonban egy állam gazdasági fejlődését a nép nagy tömegének kedvezőbb kereseti alkalmá s ezzel az iparnak s kereskedelemnek is javára szolgáló nagyobb vásárlóképessége szolgálja a leghathatósabb módon, épígy egy város gazdasági s ezzel kulturális fejlődését is azzal biztosíthatjuk leginkább, ha oly várospolitikát űzünk, oly intézkedéseket hozunk és oly intézményeket létesítünk, melyek a város zömét alkotó kis existenciák jövedelemszerzési lehetőségét s ezzel vásárlóképessége növekedését a lehető legnagyobb mértékben előmozdítani képesek. Egy jó községi politikának a jobb termelési feltételek biztosítása mellett még arra kell törekednie, hogy a közönség fogyasztását mennél olcsóbbá tegye. E kettős cél ve-

zesse mindig a várospolitikusok munkálkodását. Nem állunk nagyon messze attól az időtől, mikor a város tagosítását befejezzük. A tagosításból keletkező jobb termelési feltételeket a kis emberek s ezzel a városi közönség javára mennél nagyobb mértékben ki kell használnunk.

Ha a kisbirtokosok mind egymás mellett s lehetőleg a város közelében kapnák földjeiket, akkor kooperatív, szövetkezeti alapon könnyebben és olcsóbban szerezhethetnek be a trágyát s alkalmazhatnák azokat a mezőgazdasági gépeket, melyeket különben csak a nagybirtokos, vagy nagyobb középbirtokos vehet igénybe. Szükség és célszerűség esetén a mezőgazdasági ipar valamely fajtáját létesíthetnek s így termékeiket ipari átalakításban s megfelelő értékesítő szövetkezet keretében jobban értékesítenék, mint nyers állapotban; vagy ha nyers állapotban minden feldolgozás nélkül akarnák is eladni, jobban értékesíthetik a kiskgazdák akkor, ha sok különálló kistermelő helyett, mint egyetlen nagyvállalkozó jelennek meg az áruforgalomban.

Az ily szövetkezet nem mezőgazdasági termelő szövetkezet volna, mert a szövetkezeti tagnak általában meghagyván kisbirtoka miveltése felett teljes önállóságát,

csak az oktató és irányító szerepét töltené be. A szövetkezet mint összesség beleavatkozhatik az egyén gazdálkodásába a minőség javítása, az egyenletesség fokozása szempontjából, ha pl. meghatározott fajtájú vetőmagot ad neki. A jól kikészített, egyenletes minőségű, nagyobb tömegű termékmennyiségek előnyösebben értékesíthetők. A szövetkezet a tagokat jó tenyészállatokhoz juttathatja, az ily mezőgazdasági szövetkezés tejszövetkezetet, sertés-vágószövetkezetet hozhat létre, közös raktárt tarthat, mely a tagok gabonáját aratás után és minőség szerint átveszi s hiteit is adhat rá. A kiskgazda pedig addig tartja ott raktáron, míg kedvezőbb esélyek mellett értékesítheti. A szövetkezet hasznos irányítása ajánlhatná, esetleg kötelezővé tehetné a tagok számára a Demtschinszky-féle (orosz agronómus) átültető gabonamivelést, melyet — tekintettel arra, hogy ez csupán kézimunkát igényel, — a kiskgazdaságban lehet leginkább alkalmazni. Ez az eljárás a következő: (Demtschinszky: Die Vervielfachung und Sicherstellung der Ernteerträge). „A talaj előkészítése csak úgy, mint közönségesen ekével, boronával történik. A palánták a földön előkészített 9—11 cm. mély, egymástól 18 cm. távolságban levő lyukakba kerülnek; tavaszi

Az orosz frontról.

Négy testvér. Az emberpusztítás vérzivataros muzsikája mellett is születnek nemesebb, meghatóbb akkordok. Ilyen ez is, amelyről megilletődött hangon beszélt egy 52-es kapitány:

— Egyszer azzal áll élém négy közkatonám, hogy ők valami igen-igen nagyot szeretnének kérni. Bátorítottam őket. Erre az idősebbnek látszónak megeredt a nyelve és a bátorsága. Elmondta, hogy ők négyen egy apa-anya szülöttei: testvérek és nagyon szeretik egymást. Sikerrült egy századba kerülniök, hogy mindig egymás közelében lehessenek, hogy a szent fogadalmat, amelyet az édesanyjuknak odahaza tettek (hogy minden vész-viharban vigyáznak egymásra), teljesíthessék. Most csak azt szeretnék még, hogyha egy szakaszba és egy rajba osztanám őket...

Másnak igazán nem teljesítettem volna a kérését, mert a rokonok és barátok együttléte nem igen van a harcokésség előnyére. De ennek a négy testvérnek, ennek a négy közönséges parasztiúnak a mindennapi átlagon fölülemelkedő ragaszkodása és szeretete annyira a szívembe kapott, hogy azonnal teljesítettem a kérésüket.

Enni kezdve titokban mindig figyelem őket. A legjobb, legszorgalmasabb katonám lettek. Együtt dolgoztak, együtt aludtak, együtt ettek, együtt masiroztak, együtt éltek s talán együtt is haltak volna, ha arra kerül a sor. Egy toperáj-

ban (doppel Reihen) lépkedett mindig a négy testvér, ha masiroztunk a borzalmasan vendégmarasztaló sáru galiciai országutakon. Nagyon szerettek őket és nagyon a lelkemhez férköztek egyszerű parasztiúi létükre is.

A legénység már tudta az ő előjogukat s az ő négyes sorukba más bele nem állhatott semmiért sem.

Lanczynnál, a Pruth partján voltunk, egy csodaszép júnusi napon. Egyszerre őrlött golyózárpor ugrasztotta szét a századomat. A halottak között maradt a négy testvér közül az egyik, a legidősebbik...

A három testvér nem sirt, még csak egyetlen könnyecpp se ragyogott a szemek szögletében. Hanem elibém álltak mind a hárman:

— Kapitány ur — kezdte az egyik, — a mi jó bátyánk mindörökké elköltözött közülünk. Isten szent akarataiban mi alázattal megnyugszunk. De mi azt szeretnénk, ha az ő helye a toperájban megmaradna, ha mindig, amikor masirozunk, azt gondolnánk, hogy az ő üresen maradt helye igazában nem is üres, ő velünk masirozik, a lelke velünk van, de mi nem látjuk... Ugy-e, megengedi a kapitány ur?

Intettem, hogy igen. Nem tudtam volna felelni...

És attól kezdve abban a négyes sorban csak hárman masiroztak: a három testvér. A negyedik helye üresen maradt.

Furcsa sírfömlir. Fejes Gyurka tanító, „cukszfirer ur“ meséli:

— Galiciában történt, a forró harcok idején, amikor a folytonos előnyomulások következtében a trének csak minden negyedik-ötödik napban tudtak utólélni bennünket. A fiuk így természetesen sokat nélkülöztek, kópiáltak; a legtöbb ször az hiányzott, ami a napi imádságban is benne található: a mindennapi kenyér...

Ha aztán elért, megtalált a trén, akkor sem volt köszönet a dologban: fél-, sőt negyedporciókat kaphattunk csak.

Egy alkalommal pláne 16 embernek mindössze három komiszkenyér jutott...

Mit kezdjek a három komiszkenyérrel? Óráig tűnődtem ezen a hamleti kérdésen, amit sehogyan sem tudtak megoldani. Mert valahogyan úgy kellett volna elintéznem, hogy a kecske is jól lakjék, a káposzta is megmaradjon.

Végre egyik bakámnak eszébe jutott valami megoldásfele. Rezignált mosollyal a szája szögletében, mondta:

— Tudja mit, cukszfirer ur?

— Na?

Az lesz a legokosabb, ha ásunk egy sirt, abba beletesszük a kenyereket és a keresztre ráírjuk, hogy: *itt nyugszik három komiszkenyér*...

... Persze, a tanácsot nem fogadtam meg.

Fedor kezét csókol. Robog a vonat nagy Magyarországra felé. Több tucatnyi kocijában —

gabonánál, melynek nincs ideje úgy kibokrosodni, csak 9 cm. az ültetési távolság. Őszi gabona ültetése hektáronként 10—25 munkanapba kerül. A munka ezen jelentékeny szaporulata azonban bőségesen megtérül a termés szaporulatában. Az Oroszországban folytatott nagyszabású kísérletek, közönséges szántás és trágyázás mellett, átlag 49 métermázsza buza-, rozstermést eredményeztek hektáronként. Ebbe az átlagba nincs beszámítva a fentalálók által közvetlenül ellen nem őrölt kísérletek, melyek közül némelyik 100, sőt állítólag 135 métermázsás szemtermést eredményezett 1 hektáron.

A földek 40—50 kat. hold táblákba beosztva alkalmasak a gézekével való szántásra; a gézekét pedig a kiskgazdák rendelkezésére bocsáthatná a Veszprémi Talajmívelő Részvénytársaság. Ezzel egyidejűleg egy csomó, az igás, mély szántással ki nem merült munkaerő a Demcsinszky-féle eljárásnál, vagy egyéb intenzívebb művelési módnál előnyösen használható fel. E táblákon belül azután minden egyes kiskgazda maga veti, illetőleg ülteti be, ápolja stb. a maga földjét. Ezzel a nagyüzemi előny összekapcsolódik a kisküzem előnyeivel. Ártáshoz aztán a szövetkezet közösen használható aratógépet vásárolhatna. A termés betakarítása a szövetkezet szekerével történhetik. De részletekbe nem bocsátkozhatunk, mert az, hogy e szövetkezés mily terjedelmű legyen, a speciális viszonyok tanulmányozásától és követelményeitől függ.

Sok-sok mindent lehetne egy ily mezőgazdasági szövetkezés keretén belül létesíteni, oly dolgokat, melyek nemcsak a nagyobb termelékenységet mozdítanák elő, hanem a gazdák fokozódó anyagi erejével hasznára válnának városunk iparának, kereskedelmének s pénzügyének, mert ami ez utóbbit illeti: nem a folyton működésben lévő pótlódó emeli egy város pénzügyét, hanem az a várospolitikai, mely a polgárok termelőerejének növelésével igyek-

szik a város kasszáját megtölteni. A városunkban létesítendő gőzmalom az *intenzíve sokat termelő* kiskgazdától gabonaszükségletük tekintélyes részét beszerezhetné.

De mindezek *előfeltétele* az, hogy a kiskgazdák mindnyájan egymás mellett kapják földjeiket s a város közelében, mert ez utóbbi is feltétlenül szükséges a sok munkabefektetéssel járó intenzív gazdálkodáshoz. Városunk határa Biczi tanácsos ur szíves közlése szerint 8290 kat. hold művelés alatt álló területből áll 783 birtokossal. A kert e területből 113 kat. holdat foglal el 270 birtokossal. A kerteket tehát leszámítva, a művelés alatt álló terület 8177 kat. hold, melynek 783 birtokosa van. E 8177 kat. holdból az 1—50 hold nagyságú birtokok 2508 holdat foglalnak le. E terület azonban nagyon csekély kivétellel 10 holdon aluli birtok, sőt legnagyobb része 4—6 holdas birtok 513 tulajdonos kezében. Az 50—100 holdig terjedő terület 206 kat. hold 3 tulajdonossal, a 100 holdon felüli terület 5576 kat. hold 5 tulajdonossal. Ha fenti 2508 kat. holdat a kiskgazdák a város lehető közelében egymás mellett kapnák és azt a kooperáció, a szövetkezés minden, fentebb csak vázolt eszközeivel mennél intenzívebben művelnék, kétségtelen, hogy ez úgy nekik, mint a köznek hasznára válnék.

A városnak kb. 2880 kat. hold földje van, melyből 5—600 kat. hold szántóföld, a többi erdő, rét és legelő. Ezek egy részét feltérthetné szántóföldnek s az előbb említett 2508 kat. hold mellé csatolva eladhatná 5—10 holdankint olyanoknak, akik köteleznék magukat, hogy a kiskgazdák mezőgazdasági szövetkezésében részt veenének. A város továbbá földjei egy részét legközelebb a városhoz vagy házi kezelésben, vagy szintén kis embereknek eladva, vagy bérbeadva kerti gazdálkodásra fordítaná, lehetőleg víz közelében, mint pl. az Aranyos-völgyben. Veszprémnek körülbelül 16.000 lakosa van. Ha 30 ember ellátására 1 kat. hold kertet tartunk szüksé-

gesnek, így is 500 kat. hold terület volna szükséges a város fogyasztását jól és olcsón ellátó kertészetre, míg ezidő szerint, csak 113 hold van. Amint a nemzet, úgy egy város gazdasági életében is az legyen a főfel, hogy termelő erőinket mennél jobban kihasználjuk, mennél többet termeljünk s mennél jobban elősegítsük a kis emberek termelő képességét s a fogyasztás olcsóságát.

E tervnek csak vázlatát adtam, mert valóban időszerű ez csak a tagosítás befejeztével lesz. Addig is helyén való volna, ha a város vezetősége, a városi képviselők, a mezőgazdasági egyesület és az érdekeltek foglalkoznának ezzel a kérdéssel, mely mindenestre nem mindent gyógyító orvosság akar lenni, csak egyike azoknak a terveknek, melyek nem megvetendő mértékben szolgálhatják a város fejlődését.

Fodor Lajos.

HIVATALOS RÉSZ.

Nyugdíjazás. Wesztergom János, németújfalui plébános folyó évi október hó 1-től a Szent Domonkosról nevezett egyházmegyei papi nyugdíjintézet nyugdíjait közé felvétellett.

Plébánia betöltése. Simon Gyula káptalan-tóti ideiglenes adminisztrátor a káptalan-tóti plébánia-javadalmat a kegyur szabályszerű bemutató levele alapján elnyerte.

Ideiglenes adminisztrátor. A németújfalui plébánia lelki és anyagi ügyeinek ideiglenes vezetésével Udvardy Gyula barcsi káplán bízott meg.

Katona lelkesít tényleges szolgálata Horváth Elek csatái káplán ismételt benrendeltetett.

Dispositio. Bogdár János tótszentpáli káplán állomáshelyén meghagyatván, Somogysámszonba kápláni minőségben Horváth Béla volt szentbalázsi káplán küldetett.

Tanítói kinevezés. Gadó Mária Rinyaszentkirályi, Wendler Viktor Siskára, Major Gabriella Lókutra kántortanítóknak, illetve osztálytanítóknak kinevezettek.

Pályázatmeghosszabbítás. A kétszínű kántortanítói választás nem október 2-án, hanem október 9-én lesz. Az iskolaszék.

Pályázat. A miklósi-i (Somogy m.) anyageházbán kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom: 2 szoba, konyha, kamara, melléképületek, 1000 □-ól házikeret = 240 K; 9¹²12¹000 kat. hold szántóföld, 4³⁷1000 kat. hold rét, 1920-ig bérbeadva 1023 K-ért, mely összeg 1/4 évi előleges részletekben fizetetik; tanításért 160 K; lélekpenz kb. 1740 K; földmunka-váltás 200 K; lélekabonta: buza 26 p. mérő 208 K, rozs 20 1/2 p. mérő 12150 K; 6 öl tűzifa házhoz szállítva 234 K; stólaajvedelem 25 K. Kötelességei díjlemben. A „Gondviselés” c. tanítói nyugdíj-intézetnek tagja lenni. Kérvények f. évi október 10-ig beküldendők. Választás október 18-án. Utiköltség nem térítettik meg. — Német nyelvismeret szükséges. Iskolaszék.

Pályázat. A szentgyörgyvári (Zala m.) róm. kath. népiskolához helyettes tanítót vagy tanítónőt keresünk a háború tartamára. Fizetése lakáson kívül havi 100 korona. Iskolaszék.

Pályázat. Bakonybánkra helyettes keresek (havi 80 K fizetéssel, részbeni ellátással) s a megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdetek. Törvényes fizetés, lakbér. Pályázati határidő október 6. Választás október 7-én. R. kath. plébánia Magyar-szombathely (Veszprém m.).

Pályázat. A bakonygyiróthi iskolához a jelen 1917—18. iskolai évre pályázat hirdetik helyettes tanítói állásra; fizetés havi 120 korona és lakás. Pályázati határidő október 10; tannyelv magyar, németül tudók előnyben részesülnek; nők is pályázhatnak. Az iskolaszék.

Használjunk hadisegély bélyegelt

„40 embernek, 6 lónak” — százzsámra megy a rengeteg sárszínruhás ember, a fehér cár katonáinak a száma. Minden kocsiiban két öreg népfőlkelő vigyáz a muszka foglyokra, de ugyancsak korbavesszett, felesleges igyekvők: ez a szegény oroszok örülnék nagyon, hogy végre fogságba jutottak, eszük ágában sincsen megszökni.

Este van, a fáradt katonák lefekszenek, hogy kipihenjék többnapos fáradaimaikat. Most a legbizarrabb kép tárul a szemlélődő ember elé.

A negyven orosz fogoly leveti a csizmáját és sorban, keresztül-kasul lefekszik a kocsi padlójára. A fejek a lábakon pihennek, a lábak a melleken és alvás közben néha az itt idézett rend fölbomlik és megfordul s ami alul volt, az fölül lesz ... De alszanak azért rendületlenül!

Nehéz lélekzés, vízforraláshoz hasonló hordtyogás hangzik folyton folyvást, egyik-másik pedig ijedten riad föl, azt hiszi, hogy most is a rajvonalban van, ahol shrapneliek és gránátok zúgnak idegbontó muzsikálással.

Egy fogoly azonban nem fekdül le aludni, ez beszéltet a szundító népfőlkelőkkel. Polgári foglalkozására nézve templomi szentképfaragó és így valamit intelligens ember is. Elmeséli szenvedéseiket, keserveiket, panaszait s mindez mint valami bugó elégia üti meg a komoly magyar népfőlkelő dobhártyáját. Szánakozva néz végig az önműdatlan álmot alvó oroszokon s szívből sajnálja őket.

Forró, kincses ez a magyar szív: akit meg-

sajnál, az nem ellensége többé; sajnálja legfeljebb, de nem gyűlöli már többé. A népfőlkelő is ezt teszi. Bejegyul a kenyeres tarisznyájába, kivesszi a kulcsát és forró rumos teával kínálja meg az orosz, a Fedort ... Aztán, hogy az hónon kihuzta a flaskó tartalmát, „cvibak”-kal rakja teli piszkos, nagy tenyereit.

Fedor meg — ugyan mi telhetnék tőle egyből, — hirtelen elkapja az öreg népfőlkelő kezét és egy nedves csókot nyom rá, hogy szinte cuppan ...

... Olyan boldogság felhőzte körül a szívet, hogy láttam, hogy az oroszoknak könnyek csillámlottak a kék szemek tükörében.

Szegény Yorick! ...

Péchy-Horváth Rezső.

GONDOLATOK.

A jó lelkiismeret nyugodtabb a töviseken, mint a gonosz a rózsák között.

A türelem legerősebb védelem és legbiztosabb győzedelem a méltatlanság ellen.

Sokkal fájjobb elveszíteni a jót, melyet birtunk, mint nélkülözni, amit sohasem birtunk.

Ha a jót egyszersmind jól nem tesszük, rosszat cselekszünk.

A szeretet jót tesz, hogy tegyen; a hiúság, hogy látszassék.

Megyéspüspökünk felszentelése.

Az előre megállapított módon és időben a múlt vasárnap **Csernoch János** hercegprímás püspökké szentelte **Rott Nándor** dr. kinevezett püspökünket. A szertartásnál mint segédkező püspökök **Majláth Gusztáv** gróf erdélyi megyéspüspök és **Kránitz Kálmán** felsz. püspök működtek.

A fényes aktuson megjelentek a legelőkelőbb méltóságok. Így **Apponyi Albert** kultuszminiszter a kormány képviselőiben, **Szász Károly** a képviselőház elnöke és **Bárczy István** polgármester. Jelen voltak továbbá **Nagy János** államtitkár, **Gosztonyi Aladár** és **Wolff Nándor** min. tanácsos, **Angely** Róbert osztálytanácsos, **Rainprecht Antal** vármegyei főispánja, **Goreczky Zsigmond** IV. ker. elöljáró, az egyetem hinudományi kara majdnem teljes számban, élén **Mihályfi Akos** prorektorral, az egyetem többi fakultásainak képviselőiben számos/egyetemi tanár, gróf **Klebersberg Kuno** ny. államtitkár, **Kovács Gyula**, **Antony Béla** esztergomi polgármester, **Zboray Miklós** orsz. képviselő, az esztergomi főkapitány részéről: **Molnár János**, **Klinda Teofil**, **Brühl József**, **Robitsch Ferenc**, **Lepold Antal** és **Breyer István** preláts-kanonok, a veszprémi székeskáptalan részéről: **Rédey Gyula** c. püspök, nagyprepost, **Rada István**, **Káuzli Dezső** és **Csiszárk János** preláts-kanonokok, **Simon György** apát-kanonok, megjelentek továbbá **Siegescu József** preláts, **Mészáros János** preláts, m. k. udvari és várplebános, **Ott Adam** preláts, **Bakács Ferenc** apát-plebános, **Amon Pál**, kalocsai apát-kanonok, **Hanauer A.** István apát, **Pokorny Emánuel**, **Türi Béla** pápai kamarások, **Eitner Elemér** Akos succentor, **Valnicsek Béla** plebános, a központi szeminárium elöljárói, a kath. egyesületek képviselői, az új püspök több iskolatársa és tisztelői igen nagy számban.

A szentelés megtörténte után az új püspök fogadta a nála tisztelőket, rokonait és vendégeit, kiknek tiszteletére ebédet adott. Az ebéden az első felköszöntőt **Csernoch János** hercegprímás mondotta, kinek aztán püspök ur ömeltósága megköszönte közreműködését a felszentelésen. Majláth Gusztáv gr. és Apponyi Albert gróf felszólalása után dr. Rédey Gyula káptalani helynök üdvözölte az új püspököt. Végezetül Kránitz Kálmán felsz. püspök tolmácsolta az egyházmegye hódolatát.

Püspök ur ömeltósága felszentelése alkalmából a Szt. István-Társulat csinos kiállításában kiadta a szentelés szertartását latin és magyar szöveggel. A felszentelés emlékének szánt izléses kötetű füzetben első ízben látjuk új püspökünk püspöki címerét, amely ekként fest: a címerpajzs alsó felében hét fatörzs látható. Ezek közül egy életerős szép fa emelkedik ki dúsz lombozattal és gyümölcscsél. A pajzs felső bal sarkában egy kis négyzetbe foglalt fehér egyenlőszárú kereszt. A címer felső részét a szokásos díszítés: a püspöksüveg, a pásztortorbot és kereszt alkotja. A pajzs alatt keskeny szalag fut, amely az új püspök jelmondatát tartalmazza: pro lege et grege (a törvényért és néperért).

Központi szeszfőző Veszprémben. Amely kevesen tudták a tervről s előkészítéséről, most annál szélesebb körben kelt érdeklődést s örömet a hír, hogy Veszprém központi szeszfőző üzemére kapott engedélyt. A kisüstök megszüntetése szülte a szeszfőzés központosításának gondolatát s a vele járó elég szép haszon sok érdekeltséget mozditott meg, hogy ha kisebb körzeten is, központi szeszfőzést kapjanak. Veszprém város a veszprémi s enyingi járás területére kérte ezt. Vele szemben állott Balatonalmádi, Balatonkenese, a Soly-Vilonya községcsoport s Enying és környéke. Már-már úgy állt a dolog, hogy az előtérbe nyomuló érdekek Veszprémet visszaszorították Márkó, Bánd, Kádárta és Herend szőlővidékére (?). Ezt a megoldást persze a város nem fogadta el. A polgármester s országgyűlési képviselőnk nagy buzgalommal vezették a tovább való kérvényezést, lankadatlan utazást s eredményül már a városi közgyűlésnek bejelentették, hogy Veszprém központi szeszfőzést kapott Balatonalmádi, Balatonkenese, Balatonfőkajár, Csajág és Küngös, vagyis a környék legjobb borvidékeinek bekapcsolásával.

Jelentős üzem lesz ez a városnak. Azzal a tervvel, hogy a pálinkafőzésen s eladásán kívül a melléktermékek feldolgozására, vagyis a feldolgozott törköly s szőlőmag szárítására, őrlésére is

berendezik, a vállalat könnyen magára öltetheti a szép jövedelmet hajtó nagyüzem jellegét. Szakemberek mondják, hogy az új vállalat nagy szerencséje lesz a városnak s így mindazok, akik megvalósulását előmozdították, méltóak a város teljes elismerésére.

A szeszfőző helyétül a Nay- és Berger-féle telepet szemelték ki. Meglehető s felhasználható berendezése, felszerelése, alkalmas helye s a vasúthoz való közelsége ajánlják a szeszfőző céljaira. Csak egy nagyfőző és szárítókészülékkel kell mindezekhez beszerezni. Addig is elegendés üst áll rendelkezésre s így a főzést mielőbb megkezdhetik. A telepért 160 ezer koronát kérnek. A város opciót szerzett dec. 31-ig s egyuttal bérbe vette 4500 koronáért márc. 31-ig. A tanács utasítást kapott, hogy megegyezés esetén az előzetes szerződést a közgyűlés elé terjessze.

Egyes községek kívánságára a főzés a helyszínén is történhetik. Erre a célra is lesz megfelelő üst. A szárítás s egyéb művelet céljára pedig bárhol is rendelkezésre állhat egy megfelelő gőzgép.

Az üzem vezetőjéül a város közgyűlése **Steiner Viktor** választotta meg három évre. Fizesse 3000 K s 600 K lakásbér évenként. Jutaléka pedig a tiszta jövedelem 20%-a az első 20 ezer koronáig. Ezenfelül 50 ezer koronáig 22%. Ezt is meghaladó jövedelem után már nincs jutalék. A tiszta jövedelemből azonban előbb levonják öt éven át a befektetés 1/6 részét, tartaléktőkére levonnak 10%-ot s a fennmaradó összeg lesz a %-os részesedés alapja. Az üzemvezető 20 ezer korona övadákat tesz le s mert nem lesz városi köztisztviselő, háborus segélyben s hasonló jellegű ellátásban nem részesedik. Katonai felmentése iránt már megtették a lépéseket.

Dr. Óvári Ferenc nagy elismeréssel szól a polgármester buzgalomáról, mint amellyel ezt az üzemet a város javára megszerezte. A javaslatokat is elfogadja s csak azt kéri, hogy a készítenő üzemviteli szabályzatban megfelelő ellenőrző szervről is történjék gondoskodás. A közgyűlés is lelkesen társult dr. Óvári Ferenc elismeréséhez s most már a városi képviselők is, mások is reménykedve várják a haszonhajtó vállalat üzemének megkezdését.

Városi közgyűlés.

Veszprém város képviselőtestülete múlt csütörtökön közgyűlést tartott.

Dr. Komjáthy László napirend előtt részvételtes szavakkal emlékezett meg dr. **Véghely Kálmán** elhalt alispánunk kiváló érdemeiről. A közgyűlés tudomásul vette a gyászbeszéd alkalmával tett tanácsintézkedéseket. Megbizta a polgármestert, hogy a képviselőtestület igaz részvétét átiratban tolmácsolja az özvegynél s elhatározza, hogy a boldogult emléket a közgyűlés jegyzőkönyvében megőröki.

A polgármester bejelentette dr. **Rainprecht Antal** főispáni kinevezését is. Fölemlítette, hogy a város nevében a tanács üdvözölte az új főispánt, aki meleg, odaadó jóindulattal biztositotta a várost. A képviselőtestület lelkes éljenzése volt erre az ígéretre a köszönő válasz.

A tárgyalások rendje a helybeli ipartestület kérelmével kezdődött. Az ipartestület segélyt kért a várostól, mert a háború miatt többféle jövedelme tetemesen megcsökkent. A város 457 iparosja közül 215 iparos harctéren szolgált s ezek tagsági díja elmarad. Kevesebb az iparigazolványt kérők s a szegődő tanoncok száma is. A képviselőtestület a kérelem teljesítését méltányosnak találta s az ipartestületnek a háború idejére évi 500 K segélyt szavazott meg.

Hat tételben tárgyalta a képviselőtestület a városi tisztviselők és alkalmazottak új beszerzési előlegének, a családi pótlékok kiegészítésének, új családi pótlékok rendszeresítésének s a nyugdíjas városi alkalmazottak háborus segélyének ügyét. A közgyűlés a tanács előterjesztéseit vita nélkül elfogadta. A beszerzési előlegek s a háborus segélyek nagy része visszatérül a városi pénztárba. A közgyűlés ama városi alkalmazottak részére is rendszeresített családi pótlékot, akiknél a törvény erre nem kötelezi. De csak azok részére, akiket a tanács működésük és családi állapotuk folytán erre érdemesnek jelöl ki. A családi pótlék ezeknél 200 és 100 K a harmadik gyermekétől kezdődően. A két első gyermekre csak ennek felét állapították meg. Ez új rendszeresítésről szabályrendelet készül. — **Lányi Sándorné** a közgyűlés segély címén évi 180 K-t szavazott meg.

A püspökség a múlt gazdasági évben 60 hold jó földet bocsájtott a veszprémi tisztviselők kertészkedő csoportja rendelkezésére. Minthogy jobban az ősi uradalmat a székesfehérvári püspöki javakhoz kapcsolták s e szerint a helybeli uradalom tehenészet s gazdasági szükséglete egyik segítő forrásátó elcsúszott, — a veszprémi uradalom a tehenészet feladására nélkül a kicsatolt 60 hold földet nem nélkülözhetette. Ez káros lett volna a városra is s hogy ezt elháríthassák, a tanács úgy oldotta meg a kérdést, hogy a csapási dűlőből 50 kat. holdat ad cserébe az említett püspöki földekért az uradalomnak három évi használatára. Így tehát a tisztviselők kertészkedő csoportja a jövő évre is megkapja az idén használt területet.

A közgyűlés névszerint való egyhangy szavazattal 50 ezer K-val járul a veszprémmegyei állatbevásárló és husértékesítő részvénytársaság részvényjegyzéséhez.

H I R E K.

Néptanító halála.

Egy plebános a hiveivel és egy bánatos özvegy külön gyászjelentésen tudatják, hogy **Györkös Mihály** garabonci nyug. kantortanító é. hó 16-an lelkét visszaadta Teremtőjének. E hir egy szép életnek végét jelenti, amely élet csak tiszteletet és megbecsülést váltott ki mindazoknál, akik találkoztak vele életében. — A nyelv fejlődése és haladása nem mindig hoz forgalomba olyan szavakat, melyek az eredeti gondolatok értelmét tükrözzék vissza. A régi Ludimagisterek most tanítóknak hívjuk, pedig e szó a fogalomnak csak egy árnyalatát fejezi ki, mert mi lenne a társadalomból, ha a mi kedves mesterjeink — mint őket a tiszta magyar nép ma is hívja, — csak tanítanának? Nem! Ki e pályát nemesen fogja fel, nemcsak tanít, hanem nevel is; tehát nem néptanító, hanem népnevelő. Egyházmegyeink tanítói gardájának egy ily tagja dőlt ki Györkös Mihályban, aki 46 évig nevelt egy községet, melynek nemcsak tanítója, hanem igazán mestere is volt. A nevelés két alappirincsiát, az Isten és a hazaszeretetet ő mindig saját példájával mutatta községének és növendékeinek. Őt nem ragadta el a modern kor vállaltalan áramlata, sőt midőn tehetsége és kellemes modora előkelőbb helyre hívogatta, ő akkor is megmaradt szülőföldje meztelennek s folytatta azt a munkát, melyet ugyane községben atyja 1849-ben kezdett, kinek 1870-ben történt halála után ő mint ifjú képeződés átvett és eredménytelen szorgalommal késő öreg korig bevégzett. Midőn azt mondja a világ, hogy haláttalan hivatás a tanítóskodás, téved, mert igaz, hogy vagyont, rangot és kitüntetést nem ad, — de egy szépen virágzó község őszinte szeretete, melyben öreg tanítóját részesíti; könnyei, melyeket öreg tanítványai sirja fölött ontottak s a kis árthatlanok egyszerű elővirág koszorúi, melyeket a jó öreg mester ur koporsójára helyeztek, a bölcs szemében többet érnek, mint a világ hiu javai és az emberek tömjénezései, melyek inkább az előkelő állásnak szólnak, mint az állást betöltő egyének és sokszor az érdekek és félelem párái inkább, mint az őszinte szeretet. Legyen e pár sor emlékezés szerény jutalma egy kedves népnevelőnek, buzdítás az új kartársaknak és hálájának csekély adója azoknak, kik benne a jó kartársat, barátot és népnevelőt gyászoljuk.

Strausz Antal.

A pápai kinevező okmány felolvasása.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter már korábban értesítette a veszprémi székesegyházi káptalan, hogy a király **Rott Nándor** preláts-kanonokot veszprémi püspökké kinevezte. A királyi kinevezéshez az apostoli Szentzsék megerősítése is szükséges, hogy a kinevezett egyén a püspöki joghatóságot is gyakorolhassa. Az ezt tartalmazó pápai bullát tegnap délután a karima után olvasták fel a székesegyházi káptalan jelenlétében. Ezzel a ténnyel az egyházmegye legfőbb vezetése a káptalani helynök kezéből átvette az új püspökébe. Addig is, amíg **Rott Nándor** püspök ur megérkezik, a püspöki helynök vezeti az egyházmegyét, kinek kinevezése, ami ömeltóságának első tevékenysége lesz, hamarosan várható. A pápai kinevező okmány a káptalanban történt felolvasásáról, valamint az egyházmegye vezetésének átvételéről a mai 9 órai konvent mise után a szószékéről fogja értesíteni a város lakosságát dr. **Rédey Gyula** c. püspök.

— **A vármegye üdvözölte megyéspüspökünket.** A legutolsó vármegyei közgyűlés elhatározta, hogy az új megyéspüspököt üdvözlő felszentelése alkalmából. A határozatnak dr. Bibó Károly alispán eleget tett, mikor a következő táviratot adta fel ömeltősága címére:

Püspökké szentelésének mai ünnepén Veszprémmegye közönségének közgyűlésében kelt határozatából, midőn a törvényhatóság nevében ekként üdvözölmélt Meltóságodat, egyszersmind már ebből az alkalomból is kérem, hogy a vármegyét főpásztori magas-jöndulatával megajándékozzon és annak közérdekeit nemes szívébe fogadni kegyeskedjék. Veszprémmegye közönségének nevében dr. Bibó Károly alispán.

— **A város üdvözlései.** Dr. Komjáthy László polgármester az öszinte öröm s meleg érzés szavaiban küldött távirat üdvözlést székvárosának nevében megyéspüspökünknek vasárnapi felszentelése alkalmából. Azt is jelezte, hogy a város új püspökének érkezését mely tisztelettel s benső örömmel várja.

A város képviselőtestülete csütörtöki gyűléséből szívesen üdvözlést küldött *Wekerle* Sándor miniszterelnöknek, városunk régi diszpolgárának.

A felső kereskedelmi s áll. polgári fiúiskolának széjjelválasztása a legutóbbi közgyűlésen öszinte örömmel keltett. A kedvező elintézésben nagy része van *Naményi* közoktatásügyi államtitkárnak, ezért őt a város köszönetnyilvánító feliratban üdvözlöi.

A város képviselőtestülete megbizta a tanácsot, hogy dr. Bibó Károly alispánt a város nevében üdvözlöje.

— **Előadás jótékonycélra.** Dr. Rott Nándor megyéspüspök ur, *Schultheisz* Emil altábornagy és dr. *Rainprecht* Antal főispán urak védnöksége mellett a veszprémi honvéd- és tűzészred özegei és árvái javára dr. *Luttor* Ferenc tb. pápai t. káplán, theol. tanár, a K. M. T. I. tagja a városi színházban október 6-án este 8 órakor 90 vetített képpel kísért előadást tart. Az előadás tárgya *Konstantinápoly* történelmi, műtörténeti és néprajzi szempontból. Az I. rész Konstantinápoly alapításáról, a Jusztinian-kori nagy kulturáról, a byzanci egyházi és világi építkezésekről szól. A II. részben az előadó Konstantinápolyt 1453-ban történt elfoglalását, a török reneszánsz emlékeit, a monumentális és magánépítészeti remekeit mutatja be. — A III. részben a modern Törökország vallási és társadalmi életét és problémáit, valamint Sztambul mai, eleven életét ismerjük meg. A bemutatandó képek jegyzékét a színházban a rendezők fogják szétosztani.

Jegyek előre válthatók: Fodor Ferenc könyvkereskedésében. Helyárak: Földszinti zsölle 4 K, támlásszek 3 K. Erkély I. sor 3 K, II. sor 2 K. Kispaholy 16 K, nagypaholy 20 K. Erkélypaholy 24 K. Földszinti állóhely 2 K, karzat 1 K.

— **Hivatalba lépés.** Göndör Ferenc kir. s. tanfelügyelő a mult csütörtökön adta át a helybeli allami polgári fiúiskola vezetését Gróf József kinevezett igazgatónak. Az ünnepi, aktust megelőzően *Matuschek* Richárd átadta az intézet vagyónát és ügyiratait hivatali utódának. A beiktatási ünnepségen megjelent a kir. tanfelügyelőnél kívűl az iskola gondnoksága, a tanári kar és az intézet ifjusága. Göndör Ferenc emelkedett hangú beszéd kíséretében átadta a miniszteri kinevezést az új igazgatónak s sok sikert kívánt az új munkakörhöz. *Matuschek* Richárd távozó igazgató köszönetet mondott a gondnokságnak, mely oly hathatós támogatásba részesítette őt. Utána *Óvári* Ferenc dr. a gondnokság elnöke szólalt fel. A tanári kar jókívánságát *Nagy* Sándor tanár tolmácsolta. Gróf József igazgató megköszönve a miniszter figyelmét, karitásainak támogatását kéri új munkakörében, majd az ifjusághoz intézett buzdító szavakat. — Itt említtük meg, hogy dr. *Komjáthy* László polgármester a város legutóbbi közgyűlésén örömmel fejezte ki Gróf József kinevezését s annak a reménynek adott kifejezést, hogy az ő ismert energiája az intézet vezetésében meghozza azt az eredményt, amit a polgári és kereskedelmi iskola vezetésének kettéválasztásától várnak.

— **Új bizottság.** A minisztérium rendelete értelmében a vármegyén új bizottság alakult, melynek feladata a takarmány arányos felosztása a gazdák között. Elnöke dr. *Rainprecht* Antal főispán, tagjai *Halmi* Nándor m. kir. gazdasági felügyelő és *Kajdacsy* Endre a vármegyei gazdasági egyezsület igazgatója. A bizottság egyelőre minden hétfőn délelőtt 11 órakor tartja ülését.

— **Előléptetés.** A vármegye törvényhatósági bizottsága *Kukorelly* Nándor, vármegyei árvaszéki jegyzőt és dr. *Körössy* Ferenc tb. főszolgabíróat a IX. fiz. osztályba előléptette.

— **A vízvezeték próbája.** Polgármesterünk jelentése szerint vízművünk az elmúlt nyár alatt nem várt teljesítőképességet mutatott. Az előző évek napi víztermelése 2000—2200 köbméter volt s csak ritkán emelkedett 2400 köbméterig. A nyár folyamán azonban a vízvezeték állandóan napi 3000 köbméter vizet szolgáltatott, ami e kitűnő műnek örvendetes próbatétele volt. Mindenesetre dicséret illeti ezért a vízvezeték műszaki vezetőjét, *Bokrossy* Jenő városi főmérnököt s a gépház városi alkalmazottait.

— **A kertészkező csoport.** A kertészkező csoport tagjai megtarthatják eddigi parcellájukat. Csak annak helyét töltik be, aki a földről lemond. Egyébként új tagokat a csoport nem vehet föl. A legutóbbi városi közgyűlésen szó esett azokról a tisztviselőkről, akik ez idén nem jelentkeztek, vagy akiket utóbb neveztek ki Veszprémbe. A polgármester sok szives hajlandóságot mutat ezek érdeke iránt is, de a fölajánlható föld kissé távol esik. Ha az illetők szövetkeznének, könnyebben sikerülne bérletük. Ezt hallva, dr. *Óvári* Ferenc aranyosvölgyi kertföldjét fölajánlotta a föld nélküli való tisztviselők részére. A közgyűlés ezt nagy örömmel hallotta. Örömmel vehetik tudomásul az érdekelte tisztviselők is. Szervezkedjenek s illetékes helyen tudakozódjanak a teendő s a feltételek felől.

— **A szikvizgyárból.** A veszprémi Szikvizgyár Részvénytársaság e hóban közgyűlést tartott. A közgyűlésen *Kelemen* Imre elnök szép szavakkal emlékezett meg az igazgatóság két tagjának kitüntetéséről. Dr. *Rainprecht* Antal főispáni kinevezését és dr. *Réthly* Ede királyi kitüntetését értéte. A közgyűlés meleg rokonszenv megnyilatkozásával hódolt a két érdemes igazgatónak. Ez a közgyűlés főlemelte a részvénytársaság 30 ezer korona tőkéjét 50 ezer koronára s 9000 korona tartaléktőkéjét 20 ezer koronára.

— **Liszt.** Az elmúlt héten a város lakossága már 84 kg. fejkvóta alapján kapta meg lisztjét a lisztkereskedőnél. Ha valakit az sérelem éri, hogy teljes lisztjutalékát nem szolgálják ki, az illető ne az utcán panaszkozódjék, hanem a városi hatósághoz forduljon, amely azután a hiányt pótoltatja. Mindenesetre jó volna, ha a kereskedésekben jeleznek, hogy abból a 84 kg.-ból mennyi a tészta, mennyi a főző- s mennyi a kenyérliszt, hogy kiki a családtagok száma szerint a kapott lisztmennyiséget utánmérhethet. Ha pedig bármely okból ez a kvóta csökkenne, azt is tudassák a közönséggel, nehogy jogosulatlanul követelje az előbbi mennyiséget.

— **A Szépitő Egyesületből.** *Adám* Iván apátkanonok, a Szépitő Egyesület elnöke mult vasárnap elnöki értekezletet hívott össze. Az értekezlet az egyesület elhunyt pénztárosának, *Beivel* Ferencnek özegeivel részvétíratot intézett, kifejezve elismerését a volt pénztáros kiváló munkásságáért. Az elnökség a pénztárosi tisztség elfogadására *Németh* Béla, hitelszövetkezeti pénztárost kérte föl addig is, míg a közgyűlésnek módjában lesz az állást véglegesen betölteni.

— **Katonai kitüntetés.** Öfelsége *Steinhertz* Jenő 31-es főhadnagy-gazdasági tisztnek a Signum Laudis jelvényt adományozta.

— **Közélelmzés.** A polgármester a városi közgyűlésen főlemelte, hogy a várost közlelmzési dolgainak elintézésében dr. *Rainprecht* Antal főispán s dr. *Óvári* Ferenc országgyűlési képviselő hathatósan támogatják. Több, a városi fogyasztókat érdeklő dolgokban, nevezetesen a zsrkérés elintézésében várhatunk kedvező döntést. Még mindig fenn áll az az ígérlet is, hogy a tisztviselők gabonában kapják meg lisztilletményüket. Az értesítés a közgyűlésre jó hatást tett s bizonyára ezt a hatást kelti e közlés révén is.

— **Értesítés tűzfaligyben.** A veszprémi tisztviselők tűzfalbeszerző bizottsága tisztelettel értesíti mindazokat, kik tűzfát jegyeztek, hogy az összes tűzifa a hét folyamán már Veszprémbe érkezik. A telepről való elszállítás abban a sorrendben történik, amint a befizetés történt. Azért a legnagyobb sajnálatunkra, senkinek a fáját soronkívül nem szállíthatjuk. Tekintettel arra, hogy a takarékpénztárral a végleges leszámolást a hét folyamán le kell bonyolítani és hogy az utóbbi időben felmerült rendkívüli kiadásokra már fedezet nincs, tisztelettel felkérjük a kamatbiztosításal jegyzőket, hogy a vételárát ők is e héten okvetlen

fizessék be, mert a befizetéssel tovább várni már nem lehet. Aki kamatbiztosítást nem fizetett, azt az előjegyzésből töröltük.

— **Villany.** A városi képviselőtestülete örömmel hallotta legutóbbi közgyűlésén, hogy a mai korlátozás keretében az áramszolgáltatást jltelőleg egész télen át nem lesz fennakadás. Az országos rendelet szerint éjjeli 11 órakor nálunk is záróra van, de ezentul a tanács rendelkezése folytán s közbiztonsági érdekből éjjeli 1/2 12 óráig lesz közvilágítás. Az áramszolgáltatás reggeli idejét a hatóság az iskolai előadások kezdő órájához szabja. Ha az előadások télen is reggel 8 órakor kezdődnek, akkor a telep is korábban fejleszt s indít áramot.

— **Mennyi burgonyát vehetünk?** A vármegye alispánja csütörtökön állapította meg a burgonya kvótáját. Termelő és nem termelő családja 1/2 kg.-ot használhat fejenként s naponként, ha nehéz testi munkát végez. Minden más család a családtagok száma szerint 1/4 kg.-ot számíthat fejenként és naponként. A cselédet nehéz munkásnak lehet beszámítani. Aki nem termelő, az gazdasági célra nem szerezhet be burgonyát. Ez a rendelkezés kissé furcsa. Hát vajjon hogyan szerezzen vetőburgonyát pl. az az egyén, aki egy kis földet bérelt a jövő gazdasági évre, hogy burgonyát termeljen? Hozzá illeszkedik-e ez a rendelkezés a többtermelés irányelvéhez? — Gazdasági szükségletre csak termelő használhat föl burgonyát és pedig szarvasmarhára naponként 5 kg.-ot, sertésre 1/2 kg.-ot s gazdasági cseléd részére — ha burgonya földje nincs — 1/2 kg.-ot.

— **A veszprémmegyei Állatbevásárló és Húsértékesítő r.-t.** részvényjegyzései sikerrel folynak. Bár a részvénytársaság elsősorban Veszprémmegye érdekeit szolgálja, messze vidékekről is egyre érkeznek jegyzések. Az egész alapítók azonban még nincs jegyezve. Óhajandó volna, hogy a megye közönsége saját érdekében is minél tömegesebben venne részt a jegyzésben. Ha az áldásos vállalat létrejön, csak az egyes családok is százakra menő kiadásoktól szabadulnak meg, ami bőséges kárpótítás a részvényjegyzéssel szemben, különösen, ha a részvények, — tekintve a részvénytársaság életképességét — mihamarabb tetemes árfolyamemelkedést érhetnek el. Egy részvény ára 206 korona, mely épen azért ilyen csekély, hogy a legszegényebbek is részt vehessenek a társaságban. Jegyzéseket még az alakuló közgyűlésig, mely körülbelül október 10—15-ike közt lesz, elfogadnak. Részvényjegyzési íveket készséggel küld a főispáni hivatal.

— **Intelligensebb szerény árvalány** szabad óráiban uri hazahoz, elemf osztályba járó leány tanulók mellé instructornak ajánlkozik. Szintugy a rajz és női kézimunka oktatását is vállalja. A kézimunkák tanítását nagybabknak is. Az érdeklődők szives megkeresését kéri e lap kiadóhivatalába beadott címmel egy komolyabb árvalány.

— **Elveszett a vasuti állomás és a Jákóiféle vendéglő tájékan:** egy ridikül, mely a következő tárgyakat tartalmazta: 2 drb. fénykép, egyik mint katoná, a másik pedig civil. 2 darab írott képeslap, egyik 'Rözsás Károly, a másik pedig Varjas Dénes címre címmez és egy levél Wincczellér Zsófia címre, 2 orvosi recept *Alost* Armin orvos nevével, egy zsebkendő, 28 korona és egy notesz. A becsületes megtalálót kéri, hogy a talált tárgyakat ridiküllel együtt *Deme Lajos* főfegyvermesternek (Fejlesztőgy-utca) adja át, mely alkalommal a ridiküiben foglalt 28 korona a becsületes megtaláló jutalma lesz.

— **ROSENBERG MÓR divatáruháza** értesíti a t. höjgyközönséget, hogy a legujabb ési és téli női és gyermekfelöltő, valamint kalapmodellek gyönyörű választékban megérkeztek.

— **Suly László biztosítási és bankirodája** Veszprém, Szabadi-utca 3. Elfogad az *Első Magyar Általános-Biztosító Társaság* főképviseletében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat: Takarékpénztári, gyáripari és egyéb részvénytársasági valamint vállalati részvényeket, értéks dílappapírokat, hadikölcsönkötvényeket saját számára vásárol és forgalmi áron elad. *Osztálysorsjegy eladás.*

WELLNER GYULA
készíti a fogtechnika legremekőbb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Fogházas • Műfogak • Fogtömés

A Wellner-ház ügye. A város képviselő-testülete egyik régebbi gyűlésén elhatározta, hogy a Rákóczi-téri Wellner-házat vásárcsarnok céljaira 30 ezer koronáért megveszi. E vásárlásban legújabbán az a fordulat történt, hogy Wellner Gyula az eladást nem tartja befejezett jogügyletnek s a házat a fénstűt összegért nem hajlandó a városnak átengedni. A csütörtöki közgyűlésen ez a kérdés dr. Övári Ferenc előadása után a következőképen tisztázódott.

A ház megvételére maga Wellner Gyula kérte föl dr. Övári Ferencet. A ház ugyan több örökösé volt, de Wellner Gyula már előbb, olcsóbban, testvéreitől megvette. Dr. Övári Ferenc a szóbeli megegyezést a jogügylet teljes befejezésének tartotta s mint ilyen a városnak másnap bű is jelentette, irván, hogy a házat a város céljára megvette. Így került ez ügy a városi közgyűlés elé. Az írásbeli szerződés kiállítása az eladó kívánságára addig az ideig maradt közmegegyezéssel függőben, amíg Wellner a testvéreket kifizeti s a házat nevére iratja.

A szóbeli megállapodások rendjét azonban megzavarta Wellner Gyulánál levele, melyet dr. Övári Ferencnek írt s amelyben belátásra, jóindulatra való hivatkozás után azt az elhatározást jelelti ki, hogy a házat 45 ezer koronánál olcsóbban nem adhatják el a városnak. Dr. Övári Ferenc a levélre adott válaszában ismételtelen kijelentette, hogy a vételtől nem áll el s egyúttal azt is írta, hogy a vételár emelését a várostól kéri.

A közeli napokban pedig Wellner Gyula írt levelet a városnak s azt vitatja, hogy eladás nem történt meg s hogy nála tíz hónap óta ebben az ügyben senki sem érdeklődött. A város ezzel szemben azt bizonyítja, hogy a vételre megszerződött, ezt a lapok megírták, ez ellen a tulajdonos fel nem szólt az említett tíz hónap alatt telefonon is, szóval is értekezett a városi hatósággal.

A közgyűlés az előadott felvilágosítások után elfogadta a tanács és a bizottságok javaslatát: a város a szóbeli adás-vételhez ragaszkodik s a szerződés kiadásáért pert indít.

KÖZGAZDASÁG.

Rendeletek.

Sertéshizlalás.

Mindenkinek megengedik, hogy a saját gazdasági és háztartási szükségletére disznót hizlalhat. Ot családtag egy, öt családtagon túl két disznó tartására mindenki jogosult. A hizlalás céljaira szükséges tengerit bárki az ország területén szabadon vásárolhatja. Kettőnél több disznó hizlalásához hatósági engedély szükséges. Ötvennél több disznót csak a földmivelésügyi miniszter engedélyével szabad majd hizlalni. Az engedéllyel kihizalt disznókat a termelő köteles maximális áron a közfogyasztás céljaira átengedni. Az elraktározott hus és zsír elosztását az Országos Közélelmészeti Hivatal fogja végezni.

Új rendelet a burgonyáról.

A közlelmészeti miniszter rendeletet tesz közzé, melyben a törvényhatóságok első tisztviselőjét hatalmazza fel a termelő által házi és gazdasági szükséglet céljára visszatartható burgonyamennyiség megállapítására. A miniszter a legmesszebbmenő takarékoskosságot ajánlja, de mégis figyelemmel a nehéz testi munkát végző családtagokra és ellátottakra. Takarmányozás címen burgonya csak a legkivételesebb esetekben és csak ott hagyható vissza, ahol az eddigi szokás szerint az állatok másképp eltartathatók nem volna. Minthogy a nemtermelők is jogosítva vannak igazolvány alapján házi szükségletükre burgonyát vásárolni, azok házi szükségletének mennyiségét szintén az alispán, illetve polgármester állapítja meg. A felülbiztás, illetve jóváhagyás jogát a miniszter a földmivelésügyi miniszterrel egyetértőleg magának tartja fenn. Ezekén kívül elrendeli a miniszter azoknak a személyeknek közszénelként összeírását, akik olcsó burgonya igénybevételére jogosultak.

Az új tengeri ára.

Megjelent tengeri forgalombahozatalára és maximális árának megállapítására vonatkozó kormányrendelet.

A termelő a zár alá vett tengeritemésből ipari sertéshizlalásra a saját házi- és gazdasági

szükségletét meghaladó mennyiség felét felhasználhatja. Hogy házi- és gazdasági szükségletre mennyi kukoricát és mily címen használhat föl a termelő, ezt a földmivelésügyi miniszter a közlelmészeti miniszterrel együttesen állapítja meg és erre nézve a sertéshizlalás tárgyában a kormány által kiadandó külön rendeletet fog intézkedni.

Mihelyt a tengeritörést befejezték a törvényhatóság első tisztviselője köteles a tengerifölösleg rekvirálását elrendelni.

Aki nem termelő, vagy akinek házi- és gazdasági szükségletét saját termése nem fedezi, jogosítva van házi- és gazdasági szükségletre a fészolgabíró, illetve a polgármester által kiállított vásárló igazolvány alapján tengerit közvetlenül a termelőtől bármely törvényhatóság területén legkésőbb október 31-ig vásárolni. A házi- és gazdasági szükségletnek a megállapításánál a sertéshizlalás tárgyában kiadandó rendelet fog intézkedni.

A köznséges csöves tengeri ára szeptember—októberre 34 kor., a morzsolt kukoricáé 42-50 korona.

Ujabbán a felhasználható s a vásárolható mennyiségről szóló rendelet is megjelent. A *vetőmag* mennyisége katasztrális holdankint 25 kgr. szemes tengerit meg nem haladhat. *Családmé* csak az állatlétszámhoz arányítva vethető és egy katasztrális holdra egy métermázsza szemes tengerit lehet visszatartani.

Egy igáslóra az egész gazdasági évre 5 mmázsánál több tengerit megokolt esetben sem lehet számításba venni. Az egész éven át nehéz munkát végző ló részére kivételesen 7 mmázsza, nehéz lovak részére 10 mmázsza tengeri igényelhető. Novembertől fogva a lovak részére zab helyett a tengeriből megállapított mennyiséget lehet földani, illetve vásárolni.

A szarvasmarha eltartására igásokrók részére az őszi és tavaszi szántás idejére, darabonként legfőljebb 2 métermázsza tengerit lehet földani. Szarvasmarha hizlalására tengeri nem oldható föl, se nem vásárolható. A sertésállomány eltartására a tenyészkoca részére, amennyiben az állattartó árpával nem rendelkezik, a szaporulattal együtt 1.5 mmázsza tengeri oldható föl, illetve vásárolható.

Hizlalására csak annyi sertés után lehet szemes takarmányt számításba venni, a hány sertés a termelő háztartásában és gazdaságában rendszerint természetbeni ellátást élvező személyek részére a gazdasági év alatt szükséges. A feloldható tengeri sertésenkint nem haladhatja meg az 5 mmázsát. Az a termelő, akinek árpatermése is volt és hízónkint az árpából 2 mmázsát visszatartott, vagy vásárolt, a hízó részére egyenkint 3 mmázsza tengerit tarthat vissza. Süldősértések részére 0.5 mmázsza tengeri oldható föl vagy vásárolható.

Aki nem termelő, öt családtag után egy darab, öt családtagon felül két darab sertés, vagy pedig 10, illetve 20 drb. liba részére vásárolhat tengerit. A sertéshizlelésre bárki egy drb. hízóra 3 mmázsza tengerit, 10 drb. libára pedig 1.5 m. mázsza tengerit vásárolhat. Ha árpával is rendelkezik 2, illetve 1 mmázsza tengerit vásárolhat.

Azok a nemtermelők, akik hízók részére tengerire szóló bevásárló-igazolvány kapnak s a tengerit meg tudják szerezni, zsirra nem tarthatnak igényt.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Geisz János földmives és Plank Katalin leánya Anna r. k. — Boros Ferenc máv. kocsi rendező és Csentei Anna fia József r. kath. — Lendvai István népművész és Lakatos Lujza fia Árpád r. k. — Szam Mária háziaseléd leánya Terézia r. kath. — Halász Károly szilgyártósegéd és Szabó Lidia fia Ferenc r. kath. — Szűcs Lajos kir. törvényszéki fogházor és Buza Erzsébet fia Lajos r. kath. — Márkus Vilmos divatárú kereskedő és Springer Erzsébet leánya Edit.

Halálozás.

Nyári Jenő zenész hósi halálát halt katona r. k. 29 éves. — Kovács Gyula r. kath. 14 hónapos. — Keszi Ferenc r. k. 1 hónapos. — Kiss Margit r. k. 3 éves. — Tenk Mihály napzámos r. k. 83 éves. — Magasi Károly máv. segédfekező r. k. 17 éves. — Ruzsa György szegényházi tag r. k. 77 éves.

Házasság.

A elmúlt héten nem kötötték.

BORELADÁS. 30—40 hektoliter balaton-melléki ó-bor eladó. Cím megtudható e lap kiadóhivatalában.

Divatértésítés.

Tisztelettel értesitem a nagy-érdemű Hölgyrendelőimet, hogy a legelegánsabb őszi és téli kosztümöket, télikabátokat tartalmazó

Divatlapok

megérkeztek. Nálam kaphatók a legfinomabb **kék és fekete kosztüm- és télikabát-szövetek**, legfinomabb **selyembélések**, és minden egyéb hozzávaló kellékek.

Szíveskedjenek a mélyentisztított Hölgyek rendelkezéseiket idejekorán elintézni, hogy a nagy munkahiány miatt ezek kellő időben elkészíthetők legyenek.

Kizárólag nálam készülnek a legelegánsabb

Kosztümök, felöltők és téli kabátok

selyem, bársony és egyéb kellékekből, sikkes szabás és finom kiállításban. — *Hölgyek által hozott szövetek kifogástalanul elkészíttetnek.*

Szíves rendelkezéseiket várva, teljes tisztelettel

PAÁL LAJOS

női szabó,

volt budapesti elsőrendű szabász legnagyobb női divatterme

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 12.

Tanuló- és varróleányok jó fizetéssel felvétetnek.

Eladó nagy ház

tüzmentes, mely áll 5 szoba, 3 konyha, 2 pince és elég nagy udvarból. Bővebb felvilágosítás nyerhető Temetőhegy, Hajnal-utca 17. szám alatt.

Eladó ház.

Veszprémben, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 felszer és 2 udvar. — Az utcafelelő lakás boithelyiséggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazításokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz-nagy raktára.

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgőny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Délgyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsíz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölk.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legnehezebb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: rópiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, sajtószavak, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzések és ca-
ketési tudósítások, számlák, címkék,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
veletpapírok és borítékok, okmánybori-
tékek mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, totószámológépi mennyiségben.
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírok, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61